

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
wouw

1-'96

Met de bloischen roei gemeten

In de serie die Arno Melis wijdt aan de schotboeken van landmeter Adan dit keer de IXde Hoeck, het eerste deel. Opmerkelijk is daarbij dat op de kaart staat dat dit de westzijde van Oostelaar is en het oostelijk gedeelte van de Acker, terwijl de beschrijving aangeeft dat het om 'de klijne middelste Donck, d'Acker en Westelaar' gaat.

De IXe Hoeck is door Adan in 3 delen verdeeld en omvat in zijn geheel 383 percelen, globaal gelegen tussen het dorp Wouw, de Plantagebaan, de Akkerstraat en de Westelaarsestraat.

De IXe Hoeck 1e deel kreeg in de beschrijving als naam mee "De klijne middelste Donck, d'Acker en Westelaar."

In het noorden wordt het gebied begrensd door het bruikegje naar de Oostelaar. Daar loopt nu de rijksweg A17. Aan de oostkant loopt de grens over de Oostelaarsestraat naar Wouw. Oudere mensen kennen deze benaming nog wel, maar de weg draagt nu de naam Plantagebaan. Aan de zuidkant vormt de Westelaarsestraat de grens en aan de westzijde loopt de 'Ackerwegh van Wouw naar Westelaar'. Dat is nu de Akkerstraat.

Bewoond

Op de oude plattegrond zien wij acht bewoonde percelen, waarvan we er nu nog vijf terugvinden. Het meest bekende perceel is "Den Hill", perceel 14, daar woont nu de familie Michielsens. De overige(n) zijn perceel 12, bewoond door de familie Faber, Plantagebaan 102, perceel 50, de familie Doggen, Plantagebaan 98, perceel 51, de familie Van der Sandt, Plantagebaan 96 en perceel 73, de familie Van der Linden de Bruijn, Plantagebaan 94.

De bebouwing op perceel 98.1 heeft plaats moeten maken voor de rijksweg en de huisjes op perceel 1 en 22.2 hebben de tand des tijds niet doorstaan en zijn inmiddels afgebroken.

Op het moment dat ik ter plaatse het "veld" ging verkennen, ontdekte ik dat hier onze moderne tijd hard heeft toegeslagen, mede door aanleg van de rijksweg, de leidingstraat en met name de herverkaveling in het begin van de jaren negentig, was er met uitzondering van de omliggende wegen nagenoeg niets meer terug te vinden van de percelen zoals die op de kaart van Adan staan ingetekend. In de hoop op herkenningpunten ben ik letterlijk en figuurlijk de "boer" opgegaan.

Ik sprak hierover met de heer en mevrouw Doggen, Plantagebaan 98 en met de heer De Backer uit de Spuitendonksestraat. De familie Doggen beboert de boerderij waarop zijn vader en opa reeds werkzaam waren en de heer De Backer heeft gedurende lange tijd bij de familie Doggen als knecht gewerkt. Ik bracht tijdens die gesprekken de oude veldnamen naar voren, maar helaas vormden die geen herkenningpunten meer. Ik sprak voor hen een vreemde taal.

Veldnamen

In het kort wil in de veldnamen die in de IXe Hoeck deel I voorkomen, kort de revue laten passeren.

Beginnen we met de "Acker" - Akker - Akkerstraat. Deze naam komt voor het eerst in de streek voor in het cijsboek van de heeren van Bergen anno 1359.

Het perceel 2/3 heeft de naam Moesthoff en dat is waarschijnlijk afgeleid van moestuin, een tuin bestemd voor de verbouw van groenten.

Bij perceel 4 tekent Adan de naam 'Zeeve Kopzaat'. Dat begrip is mij niet bekend.

Perceel 6 staat bekend als Kodemaijers. Al filosoferend kom ik op koddebeier en jachtopzichter. Alleen de koddebeiers krijgen vergunning om te schieten als er overlast is van vreterij door dieren. Maijers - meier

- pachter - huurboer - zetboer, rentmeester die een boerderij of een andere zaak beheert voor rekening van de eigenaar.

Perceel 8 heet 't Grijpveld (Grip - Grep - Greppe - Grup), in de betekenis van lange en smalle vore in de grond. Mogelijk verwijzend naar een greppel, een smalle, droge sloot of een smalle ondiepe uitgraving in de landerijen om het overtollige water af te voeren.

De naamgeving van perceel 9 is een stuk duidelijker. Dooreheining, wijst op een perceel met daaromheen als afzetting een doornhaag of doornstruiken.

Stampampers

De naam Stampampers van perceel 15/16 zegt mij persoonlijk niet zoveel, mogelijk dat één van de lezers mij verder kan helpen ?

Een naam die we regelmatig tegenkomen is Pape, in het geval van perceel 39/61 gevolgd door de toevoeging bosch, het Papebosch. Dat kan wijzen op de geestelijkheid, mogelijk is het bos bezit van de kerk geweest. Zoals bekend werden vaak stukken grond nagelaten aan de kerk, die daar weer inkomsten uit had. In de gemeente Wouw is onder meer ook het Papegat een bekende naam.

De percelen 40/41/60 dragen de naam de Buijnt. Dat kan niet anders zijn dan een verwijzing naar de begroeiing met buntgras. Het is een geslacht van grassen, een overblijvend gras dat in dichte zoden met bundels gewijs staande, ruwe bladeren, voorkomt. Het werd ook wel gebruikt om bezems van te maken.

Een fraaie naam tekent Adan op bij perceel 67: "t erremiet veldeken". Het woord eremiet is verwant aan heremiet en dat is een kluizenaar. Zou daar misschien ooit een kluizenaar een teruggetrokken bestaan hebben geleid?

De betekenis van de naam van perceel 68, 't Scheep, ontgaat mij, maar bij die van perceel 71, den krijthof, denk ik aan 'in 't krijt treden', een omheining of een afgepaalde ruimte waarbinnen een gevecht of wedstrijd plaatsvond.

Niet alle perceelsnamen heb ik hier besproken. De meeste zijn vanzelfsprekend of ze zijn in eerdere artikelen aan bod geweest. Enkele perceelsnamen zijn voor mij onbekend en ik kan ze nergens naar herleiden, zoals Zeeve Kopzaad, Stampampers en Scheep. Ook nu ben ik mij er van bewust dat ik er best naast kan zitten. Mocht er een andere verklaring zijn, dan zou ik dat graag horen.

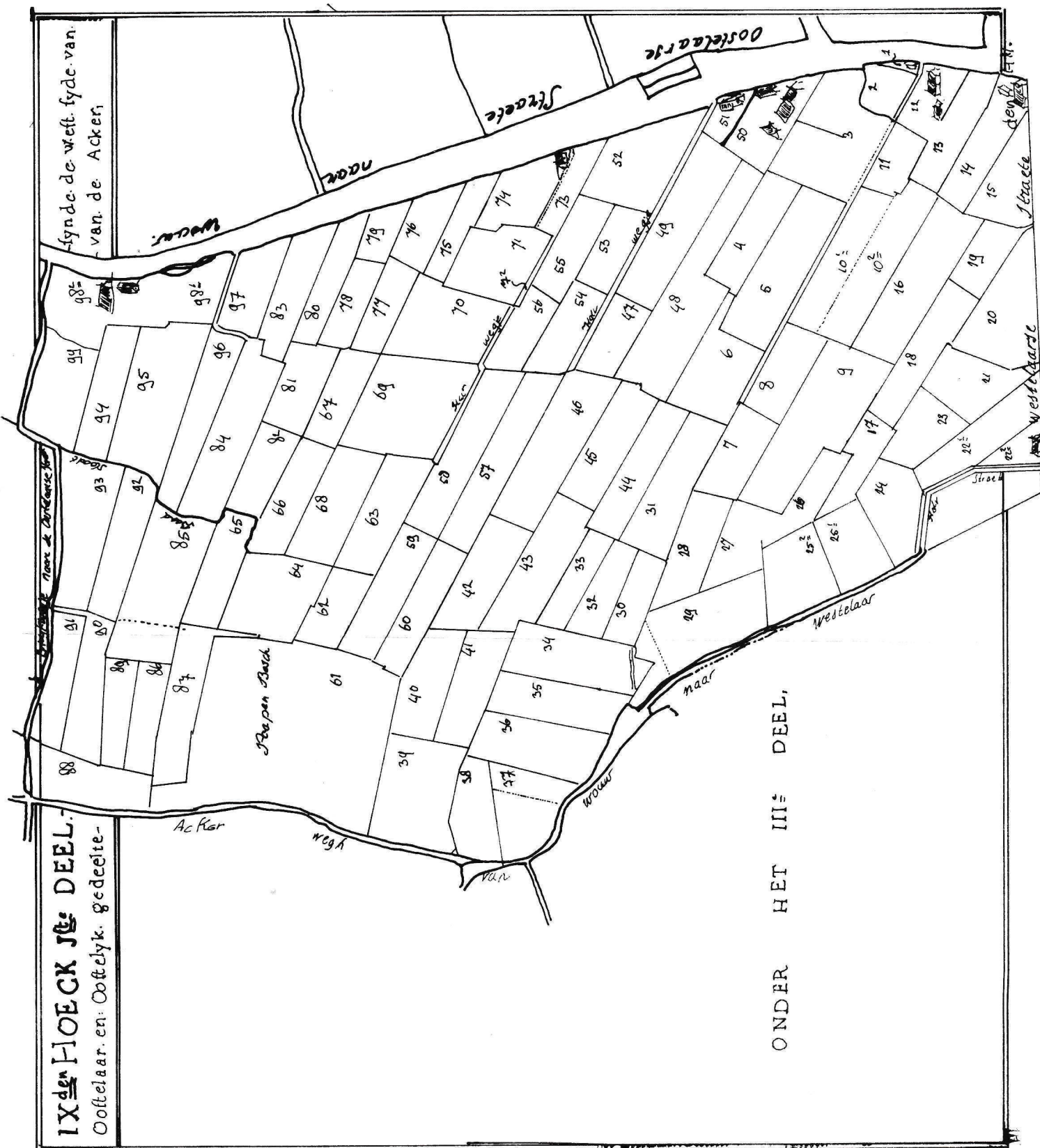
Wouw, 12 maart 1996

Arno Melis

IX^{den} HOECK JE DEEL.

Coftelaar. en: Coftelyk. gedeelte-

lynde de weft. fyde van.
van de Acker,

ONDER HET IIIe DEEL,

IXe Hoeck 1e Deel, Westzijde van Oostelaar en Westelijk deel van de Acker, genaamt de klijne middelste Donck, d'Acker en Westelaar.

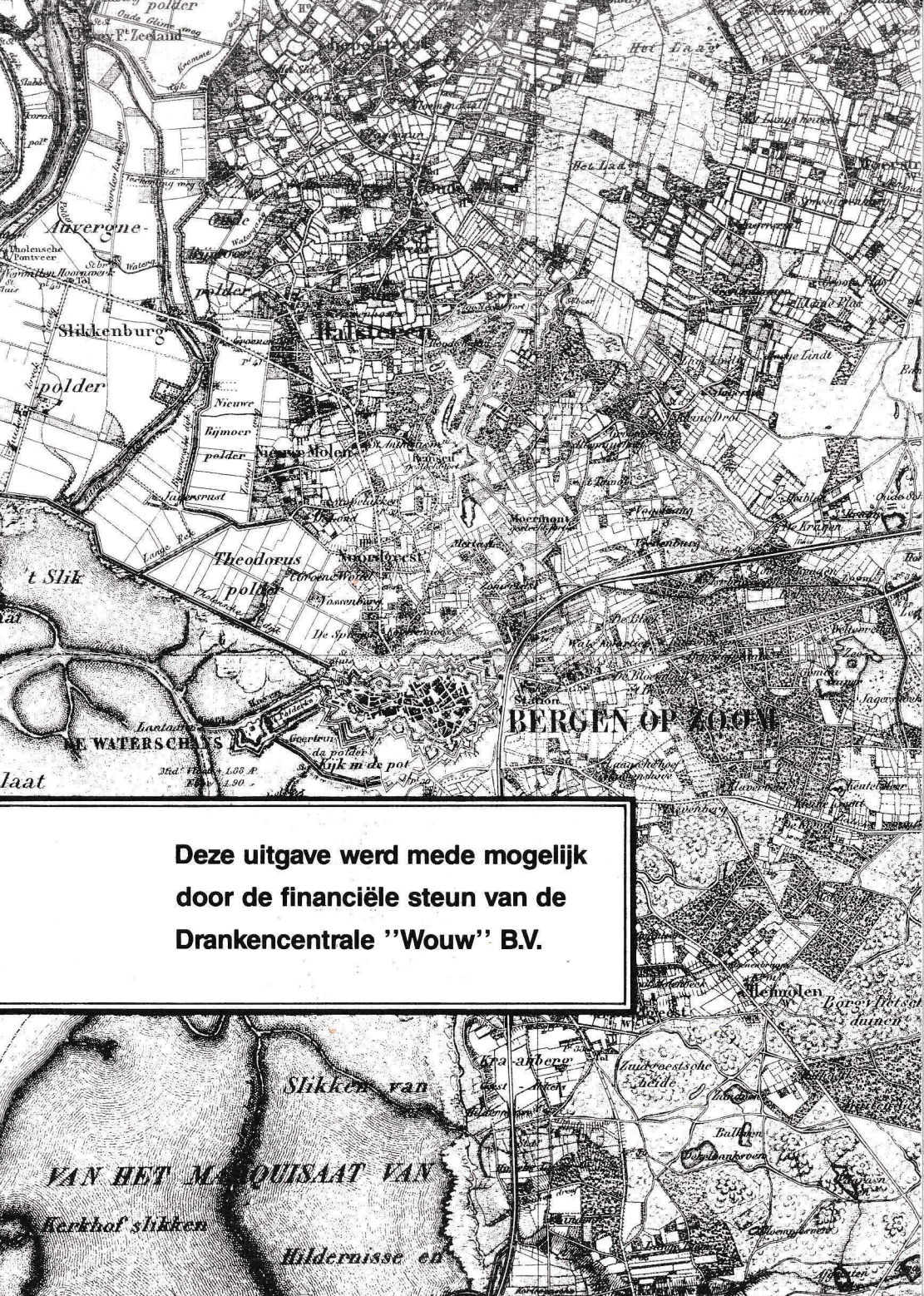
1. De Kinderen Govert Bongers, huijs op Straat, gr 0.50
2. De Kinderen Govert Bongers, gent. de moesthoff, gr 0.268
3. De Kinderen Govert Bongers, gent. de voorste en agterste moeshoff, gr 3.232
4. De Kinderen Govert Bongers, gent. zeeve kopzaat, gr 1.280
5. De Kinderen Adriana Bongers, gent. lankvelt van Jan Steijnen, gr 3.135
6. De Kinderen Adriana Bongers, gent. de bijl, nu kodemaïjers velt, gr 2.103
7. De Kinderen Adriana Bongers, gent. 't maaijboomvelt, gr 1.160
8. De Kinderen Govert Bongers, gent. 't gripvelt, gr 1.206
9. De weduwe C.L.Uittewilligen, gent de dooreheijning, gr 4.74
- 10.1. De Kinderen Govert Bongers, gent. de voorste lange acker, gr 2.60
- 10.2. De Kinderen Adriana Bongers, gent. de agterste lange acker, gr 2.136
11. De Kinderen Govert Bongers, gent. 't velteinden boomgaard, gr 1.26
12. De Kinderen Govert Bongers, huijs, schuur, werff, met 40 roeden van de straete gechijnst, gr 1.77
13. De Kinderen Adriana Bongers, gent. 't voorste smitsvelt, hier onder 40 a uijt de straete gechijnst, gr 1.239
14. Jacobus Verhaert, gent 't agterste smitsvelt, hieronder 38 r uit de straete gechijnst, het huijs op straet en schuurtjes, gr 2.10
15. De weduwe Cornelis L.Uittewilligen, gent. de stampampers, gr 1.209
16. De weduwe Cornelis L.Uittewilligen, gent. de stampampers en vierevelt, gr 3.132
17. De weduwe Cornelis L.Uittewilligen, 't klijn bijtje, nu het boske, gr 1.20
18. Anthony de Waal, gent. den agtersten plas, gr 2.95

19. Anthony de Waal, gent. de voorste plas, gr 1.80
20. Adriaan Cornelisse Doggen, gent. de geer en agterste schans, gr 2.272
21. Weduwe Adriaan Rochusse Doggen, gent. de geer gr 1.270
- 22.1. Weduwe Adriaan Rochusse Doggen, gent. den hoogen heuvel, gr 2.84
- 22.2. Francis Loos, uijt 't vorige gr 0.213
23. Kinderen Willeboord Timmermans, gent. 't put heijningsken, gr 1.92
24. Francis Loos, gent. de geer, gr 1.256
- 25.1. Weduwe Adriaan Rochusse Doggen, gent. 't middelste velt, gr 1.220
- 25.2. Weduwe Adriaan Rochusse Doggen, gent. 't ven, gr 2.5
26. De Kinderen Marinus Luijsterburg, gent 't agterste beijltje, gr 1.54
27. Pieter Coppens, gent beijltjens bosch, gr 1.132
28. Anthony de Waal, gent 't agterste steekelbos, gr 1.242
29. Francis Loos, gent den krommenhoek, gr 3.159
30. Kinderen Willeboord Timmermans, gent. 't voorste steekelbos, gr 1.45
31. Jan Bierbooms, gent.... gr 2.63
32. Weduwe Adriaan Rochusse Doggen, gent 't Steekelbos, gr 1.50
33. Kinderen Willeboord Timmermans, gent. 't Agterste Steekelbosch, gr 1.33
34. Anthony Schouw, gent. 't Steekelbosch, gr 2.176
35. Den Armen van Heirel, gent.... gr 2.64
36. Bastiaan de Jong, gent. de goveneheijning, gr 2.223
Jacobus N. Uittewilligen, bij vest 6e sept. 1802 alsmede de twee volgende percelen 37 en 38
37. Bastiaan de Jong, gent. den grooten breedenweg, gr 2.88
38. Bastiaan de Jong, gent. den klijnen breedenweg, gr 1.261
39. Jan Janse Ruijten, gent. 't velt agter de papebosch, gr 3.90
40. Jan Janse Ruijten, gent. de buijnt, gr 1.269
41. Juffrouw Elisabeth Sanders, gent. den buijnt, gr 1.279

42. De Kinderen Cornelis Vollaers, gent.... gr 2.10
43. De Weduwe Cornelis L.Uittewilligen, gent de beijl, gr 2.136
44. De Weduwe Cornelis L.Uittewilligen, gent. Kees den Boersvelt, gr 1.247
45. De Weduwe Cornelis L.Uittewilligen, gent. 't velt agter job den naijer, gr 2.65
46. Jan Bierbooms, gent. smitsblok, gr 3.57
47. Jan Bierbooms, gent. de magere weijde, gr 1.162
48. Jan Bierbooms, gent. de grippen, gr 4.6
49. Jan Bierbooms, gent. den grooten blok, gr 3.156
50. Jan Bierbooms, huijs, schuur werff, gr 2.31
51. Jacobus de Jong, huijs en erve, gr 0.167
52. Maria Cornelia van Ackeren, 1/8 De Kinderen Jan Moerkints, 1/8 en Juffrouw Elisabeth Janse Sanders de resterende 6/8 parten in deze en de volgende seven posten tot no 59 gent. de hofsteede, gr 3.0
53. gr 1.73
54. gr 1.161
55. gr 1.163
56. gr 1.85
57. gr 2.155
58. gr 2.168
59. gr 1.287
60. Willem Brouwers gent. den Buijnt, gr 1.240
61. Den Heer en Marquis van Bergen op Zoom, gent. Paapenbosch, nu land, gr 12.160
62. Johanna van Beurden, weduwe Jacobus L.van Ackeren, gent.... gr 1.98
63. Johanna van Beurden, weduwe Jacobus L.van Ackeren, gent.... gr 2.32
64. Juffrouw Catharina Moerkints, gent. 't klijn scherp en 't klijn veldeken, gr 2.172
65. Juffrouw Catharina Moerkints, gent. de paardeweij, gr 1.203
66. Juffrouw Catharina Moerkints, gent. de lange heijninge, gr 1.217

67. Juffrouw Catharina Moerkints, gent. 't erremiet veldeken, gr 1.137
68. Juffrouw Catharina Moerkints, gent. 't scheep, gr 2.67
69. Juffrouw Catharina Moerkints, gent. de brootheijninge, gr 3.285
70. Jan M.Bierbooms, gent. 't agterste jan engelen velt, gr 2.241
71. Gabriël Loijen, gent. den krijthof, gr 2.59
72. Gabriël Loijen, gr 0.39
73. Pieter van Hal, huijs en erve, gr 1.30
74. Johanna van Beurden, weduwe Jacobus L.van Ackeren, waarop een huijs heeft gestaan, gr 1.153
75. Jan M.Bierbooms, gent. 't voorste jan engelen velt, gr. 1.78
76. Juffrouw Catharina Moerkints, gent. den oude boogaert, gr 1.81
77. Juffrouw Catharina Moerkints, gent. de voorste heijninge, gr 1.58
78. Juffrouw Catharina Moerkints, gent.... gr 1.52
79. Juffrouw Catharina Moerkints, gent.... gr 0.228
80. Elisabeth Vadden, gent. 't voorste velt, gr 1.93
81. Elisabeth Vadden, gent. 't middelste velt, gr 1.185
82. Elisabeth Vadden, gent. 't agterste velt, gr 1.132
83. Leendert Schouw, gent.... gr 1.272
84. Leendert Schouw, gent.... gr 3.10
85. Leendert Schouw, gent de martel, gr 3.228
86. Leendert Schouw, gent 't boske, gr 1.72
87. De Heer Raad Simon van Henneveld, bosch, gent.... gr 2.87
88. De Heer Raad Simon van Henneveld, gent. de steekens, gr 2.122
89. De Weduwe Jan Wijnen, gent. 't klijn weijken, gr 1.66
90. De Weduwe Jan Wijnen, gent. de klijne geer, gr 1.244
91. Jan Matthijse Potters, gent. eertijds 't lang marteltje, nu draai-boomke. gr 1.191
92. De Weduwe Jan Wijnen, gent. 't langveldeken, gr 1.274
93. De Weduwe Jan Wijnen, gent. 't breedvelt, gr 3.32
94. De Weduwe Jan Wijnen, gent. de paardeweijde off de weijde, gr 1.207

95. De Weduwe Jan Wijnen, gent. Jan Engelen stee, gr 3.174
96. Leendert Schouw, gent. 't velt agter jan ruijten, gr 2.90
97. Adriaen Coppens, gent. rooken veldeken, gr 1.218
- 98.1. De Weduwe Jan Wijnen, huijs, schuur, werff, gr 2.162
- 98.2. De Weduwe Jan Wijnen, gent. de maajdries, gr 1.200
99. Johannes van Tiggelen, gent. 't weegje te vooren 2 percelen
gent. 't weijdeken teneijnden den hoff en 't klijn veldeken gr
2.152

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

VAN HET MARQUISAAT VAN

Kerkhof slikken

Hildernisse en